

Verksamhetsberättelse för Transparency International Sverige 2010

Inledning

Transparency International Sverige (TIS), som bildades 23 augusti 2004, är en svensk självständig obunden, icke-kommersiell ideell förening. TIS målsättning är ett Sverige fritt från korruption. Korruption är, enligt TIS definition, att utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egen eller annans räkning.

TIS skall:

- arbeta förebyggande samt genom opinionsbildning och information öka medvetenheten i Sverige om korruptionen och dess skadeverkningar,
- driva på genomförandet av reformer och systemförändringar som ökar öppenhet och insyn, som förstärker och slår vakt om integritet och civilkurage och som i övrigt motverkar och bekämpar korruption,
- sprida kunskap om åtgärder mot korruption och ta initiativ till samarbete för korruptionsbekämpning, samt
- verka för öppenhet och insyn, ansvarstagande och civilkurage och därigenom motverka uppkomsten av kulturer och miljöer där missbruk av ställning kan få grogrund.

TIS samarbetar med myndigheter, organisationer och privata företag. TIS' roll är inte att granska enskilda fall av korruption eller exponera individer.

Transparency International (TI) är en internationell, ideell organisation med syfte att motverka korruption med säte i Berlin. TIS ingår i TI:s världsomspännande nätverk av organisationer, som tillsammans verkar för en värld fri från korruption.

TIS är registrerad som ideell förening och har organisationsnummer 802420-1363.

Styrelsen

Styrelsen valdes vid föreningens stämma 20 april 2010 och har bestått av:

- Lars-Göran Engfeldt, ordförande
Ambassadör
- Hans Eisler
Civilekonom, managementkonsult
- Anna Ekström
Ordförande Saco
- Birgitta Johansson
Jur.kand. tidigare avdelningschef Sida
- Sussi Kvart
Jur.kand. managementkonsult, Senior Advisor
- Carin Norberg, vice ordförande
Direktör Nordiska Afrikainstitutet
- Claes Sandgren
Professor i juridik vid Stockholms universitet
- Anders Wiger
Revisor och partner på Ernst & Young
- Anders Wijkman
Vice ordf. Tällberg Foundation, tidigare EU-parlamentariker
- Carl-Johan Cronstedt, suppleant
Civilekonom
- Kristina Simion, suppleant

- Jur.kand. Folke Bernadotteakademin
- Göran Sten, suppleant, Kassaförvaltare
Konsult, tidigare revisionsdirektör RRV
 - Åsa Söderström Jerring, suppleant
Civilekonom, Ordf Samhällsbyggnadssektorns etiska råd

Revisorer

Thomas Kjerf och Bo Dahlström har varit TIS' revisorer medan Birgitta Berggren och Björn Mothander varit revisorssuppleanter.

Kansli och anställda

TIS kansli ligger i TCO:s lokaler på Linnégatan 14 i Stockholm. Organisationssekreterare har varit Kristina Simion, Peter Nordström och Théo Jaekel anställda på viss tid, deltid.

Föreningens bokföring har skötts av bokföringskonsulten Barrviken AB. Övrigt arbete har utförts som icke-arvoderat frivilligarbete av styrelsens ordförande och medlemmar.

Medlemmar

Under 2008 har TIS haft cirka 100 privatpersoner som medlemmar. Medlemsavgiften för privatpersoner har varit 250 kr. Ett vikblad och ett nyhetsbrev har framtagits och använts för medlemsvärvning.

Följande juridiska personer har under 2010 varit medlemmar i TIS: Skanska AB, Banco Fonder AB, East Capital, Tethys Oil och Vattenfall AB som är *Principal Corporate Members*, samt KPA Pension AB, Seccredo AB och Tyréns som är *Corporate members*. Årsavgifterna för juridiska personer har under 2009 varit för *Corporate member* valfritt belopp inom intervallet 6 000 - 25 000 kr, för *Principal Corporate Member* valfritt belopp inom intervallet 25 000-100 000, samt för *Founding Member* minst 100 000 kr.

Mötesverksamheten

TIS ordinarie föreningsstämma ägde rum den 20 april.

Protokollförda styrelsemöten, åtta stycken, har hållits 4 februari, 3 mars, 25 mars, 20 april, 26 maj, 2 september, 26 oktober, 25 november 2010.

Föreningens utåtriktade verksamhet

I januari skapades en Facebook grupp för TIS. På Facebook-sidan kan man läsa om TIS verksamhet och världsnyheter som berör korruption. Medlemsgruppen har under året haft cirka 200 medlemmar.

Den 11 mars bjöd Transparency International Sverige och Svenska Avdelningen av Internationella Juristkommissionen i samarbete med Stockholms Improvisationsteater in till en debatt om korruption. Talare var: Gunnar Stetler, Överåklagare, Riksenheten mot korruption "Varför är inte mutbrott acceptabelt i stort och i smått?" Sven Hirdman, ordförande Transparency International Sverige "Förekomsten av korruption i Sverige och Transparency Internationals anti-korruptions arbete" Claes Sandgren, styrelseledamot, Transparency International Sverige "Varför misslyckas de flesta försöken i världen att utrota korruptionen?" Per Larsson, Svenska Avdelningen av Internationella Juristkommissionen "Skydd av Whistleblowers och deras betydelse i kampen mot korruption" Moderator: Stellan Gärde, Svenska Avdelningen av Internationella Juristkommissionen. Mellan varje talare uppträdde Stockholms Improvisationsteater med humoristiska inslag.

I mars deltog Sven Hirdman, ordförande för TIS, tillsammans med Gunnar Stetler, åklagare och chef för Riksenheten mot korruption, i Morgonnyheterna på TV4 där de talade om förekomsten av korruption i Sverige.

TIS skickade den 13 april 2010 ett brev till den statliga utredningen där krav på en förstärkning av rådande lagstiftning och skydd för s.k. *whistleblowers* framfördes.

TIS höll den 20 april 2010 årlig föreningsstämma i Stockholm vid vilken medlemmarna valde Lars-Göran Engfeldt till ny styrelseordförande, Anders Wijkman till ny styrelseledamot och Carl-Johan Cronstedt samt Kristina Simion till nya styrelsesuppleanter. Föreningsstämman föregicks av ett anförande av riksdagsmannen och den f.d. handelsministern Leif Pagrotsky som bl.a. talade om sin syn på korruptionsproblematiken i Sverige och i världen.

TIS deltog i konferensen Contemporary Challenges to the Scope of Right of Access to Information den 7 maj. Under konferensen presenterade TIS Transparency Internationals nationella och internationella arbete med att främja transparens och motverka korruption.

Den 19 maj genomförde TIS i samarbete med Samhällsbyggnadssektorns etiska råd ett seminarium på ämnet "Etik - Stöd eller hinder för samhällsbyggnadssektorn". Deltog gjorde bl.a. Jermyn Brooks från Transparency International, professor Hans de Geer, f.d. ledamot i TIS styrelse och företrädare för de största företagen inom samhällsbyggnadssektorn. Deltagarna diskuterade etikens betydelse för affärer, förekomsten av korruption och oetiska beteenden inom samhällsbyggnadssektorn och vad som har gjorts och bör göras för att bekämpa sådana beteenden.

TIS undertecknade den 11 juni ett brev till Financial Action Task Force (FATF), det internationella organet med uppgift att koordinera den globala kampen mot pengatvätt, som kom till på initiativ av TI och ett antal andra internationella organisationer.

Brevet framförde tre stycken rekommendationer inför FATF:s kommande sammanträde den 21 juni 2010:

- I syfte att förhindra att bulvanföretag används för olagliga internationella ekonomiska transaktioner bör ett offentligt register över ägandeförhållanden i företag upprättas.
- FATF bör verka för att medlemsstaternas lagstiftning på området är tillräcklig och att den efterlevs.
- FATF bör låta det civila samhället delta i den pågående översynen av de internationella reglerna för pengatvätt.

TIS undertecknade den 11 juni även ett brev till FN:s generalsekreterare Ban Ki-Moon angående UNESCO:s nyligen inrättade pris "Obiang International Prize for Research in the Life Sciences" som tillkommit efter en donation från Ekvatorialguineas president Obiang Nguema. Ekvatorialguinea är ett av världens mest korrupta länder där majoriteten av befolkningen lever i svår fattigdom trots att landet har mycket stora oljefyndigheter. President Obiang har styrt landet i över 30 år och anses vara skyldig till att förskingra Ekvatorialguineas rikedomar och en mängd människorättsbrott.

TIS, tillsammans med övriga undertecknare, uppmanade FN och UNESCO att

1. dra tillbaka priset och
2. ta fram tydliga riktlinjer som bygger på grundläggande värderingar och internationella åtaganden för inrättandet av FN-systemets internationella priser och utmärkelser.

TIS deltog i debatten "Håller Sverige på att bli korrupt?" som arrangerades av Ernst & Young under årets Almedalsvecka. Seminariet fick betydande uppmärksamhet i media, bland annat i Dagens Nyheter. Artikeln tog upp TIS-ordförande Lars-Göran Engfeldts oro över indikationer på en ökad förekomst av korruption i det svenska samhället och att den nyligen framlagda Utredningen saknar förslag om ett skydd för s.k. "whistleblowers".

TIS skickade i juni ett brev till Justitieminister Beatrice Ask angående frågan om öppen partifinansiering. Frågan diskuterades under valrörelsen och senare i riksdagen, men utan önskvärt resultat.

Under hösten var det en hög efterfrågan på TIS att medverka i externa föredrag.

- Den 29 september medverkade Lars-Göran Engfeldt, Anders Wiger och Kristina Simion i en utbildning hos Naturvårdsverket för tjänstemän inom miljöförvaltningen i Sydostasien för att diskutera riskerna med korruption.
- Lars-Göran Engfeldt har föreläst hos Utrikespolitiska föreningen i Uppsala, Ethix SRI Advisors, Svenska missionsrådet, Domstolsverket och Quality of Government Institute vid Göteborgs universitet.
- Kristina Simion har föreläst på utbildningskonferensen "Den framtida civilekonomen".
- Théo Jaekel har föreläst hos Society of International Affairs in Jönköping.

Den 26 oktober publicerade Dagens Nyheter en debattartikel skriven av TIS styrelse med titeln "Vi måste ta krafttag mot den svenska korruptionen". Artikel publicerades i samband med publiceringen av TIs årliga Corruption Perception Index där Sverige hade halkat ner i placeringen sedan tidigare år. TIS gick även ut med ett pressmeddelande. Artikel fick mycket stort genomslag.

Under hösten anordnade TIS i samarbete med Utrikespolitiska föreningen i Stockholm en kursserie om korruption för studenter. Kursen var mycket uppskattad och samlade ett 70-tal deltagare. Kristina Simion ledde kursen och i övrigt medverkade från styrelsen Anders Wiger och Lars-Göran Engfeldt.

Den 29 november delade TIS ut priset för årets visselpipa till Karin Törnqvist, konsult Göteborg Energi, och Peter Magnusson, undersköterska Södertälje sjukhus. I samband med prisutdelningen ägde en paneldebatt rum i vilken medverkade Lennart Lundquist, professor i statsvetenskap från Lund, Göran Johansson, f d kommunalråd i Göteborg, Claes Sandgren, TIS styrelse och ordförande för Institutet mot mutor, och Annika Ström Melin, ledarskribent på DN. Paneldebatten leddes av TIS styrelseledamot Anna Ekström, ordförande för SACO. Medieintresset var omfattande och våra pristagare och även TIS har uppmärksammats mycket brett.

Övrig verksamhet och möten

Förutom löpande verksamhet, som deltagande i möten och seminarier arrangerade av andra, svar på frågor, presskontakter mm kan följande nämnas.

Ordföranden har tagit ett stort antal kontakter inom både offentlig och privat sektor för att söka ytterligare bidrag till verksamhetsbudgeten. Möten och kontakter med nuvarande företagsmedlemmar har ägt rum.

TIS har haft kontinuerlig kontakt med TI-Berlin i olika uppkommande frågor.

Under hösten fastställde styrelsen ett positionspapper om whistleblower-problematiken.

Styrelsearbetet har breddats genom tillsättande av en näringslivsgrupp och en grupp ansvarig för frågor kring det civila samhället.

TI genomför årligen en uppföljning av hur medlemsstaterna genomför OECD-konventionen mot bestickning av utländska offentliga tjänstemän. TIS håller i granskningen av hur Sverige genomför konventionen. Birgitta Johansson var ansvarig för uppföljningen 2010.

Claes Sandgren representerade TIS på TIs årsmöte den 8-9 november i Bangkok.

TIS var under året remissinstans för betänkandet av utredningen om mutbrott och lämnade in sitt yttrande till Justitiedepartementet i oktober.

Transparency International har utarbetat en numera väl beprövad modell för bedömningen av länders samhällsstyre och korruptionsbekämpning, benämnd National Integrity Systems (NIS) Assessment. TI har beviljats medel av EU för ett alleuropeiskt projekt, "Evidence-Based Action Against Corruption: The European Integrity Systems Project", vilket inbegriper 25 europeiska stater och bygger på nämnda modell. TI-Sverige, som svarar för den svenska delen, har anställt en projektledare, Alf Persson, och en forskare, Docent Staffan Andersson, för att arbeta med projektet.

Planerna på samarbetsprojekt med Baltikum kunde inte drivas vidare dels på grund av att de svenska bankerna inte visade intresse, dels på grund av avslag för bidrag från Sida.

Föreningens ekonomi

TIS intäkter för 2010 uppgår till 202 182 kr och kostnader till 229 264 kr. Resultatet efter finansiella poster uppgår till -27 081 kr. Detta belopp föreslås balanseras i ny räkning för 2010 vilket ger en ingående balans för 2011 av eget kapital på 67 289 kr. Resultatet innebär en förbättring jämfört med 2009 men är fortsatt inte tillfredsställande.

Slutord

TIS verksamhet under 2010 har, enligt styrelsens bedömning, hållit hög kvalitet. Styrelsen avser att under 2011 fortsätta stärka arbetet mot korruption och öka transparensen i samhällslivet.

Viktiga frågor förblir att verka för större öppenhet beträffande partifinansiering och stärkt lagstadgat skydd för whistleblowers. Särskilda insatser planeras för att genomlysa korruptionsriskerna i den kommunala sektorn, liksom för att ytterligare stärka vårt genomslag i näringslivet och det civila samhället.

NIS-projektet blir en annan nyckelkomponent i arbetet under 2011. Detta, tillsammans med utsikter till ytterligare projektstöd för vår verksamhet från TI, kan förhoppningsvis leda till en konsolidering och förstärkning av TIS som kraftfull svensk aktör. Liksom tidigare kvarstår kravet på en stabilare och mer långsiktig finansiering.

Styrelsen vill tacka medlemmar och andra som vi under 2010 haft kontakt med för visat intresse, samarbete och stöd. Ett särskilt stort tack går till de företagsmedlemmar som under året bidragit till TIS finansiering samt till Ernst & Young som så generöst ställt lokaler för möten och seminarier till förfogande.

Stockholm den 16 mars 2011

Lars-Göran Engfeldt
Ordförande

Hans Eisler

Anna Ekström

Birgitta Johansson

Sussi Kvart

Carin Norberg

Claes Sandgren

Anders Wiger

Anders Wijkman

Carl-Johan Cronstedt

Kristina Simion

Göran Steen

Åsa Söderström Jerring